สถานสงเคราะห์ที่ดี ต้องมีมากกว่าใจรัก

***บทสรุปจากรายงานวิจัย**
“ความสอดคล้องของการดำเนินงานสถานสงเคราะห์เด็กเอกชนเชียงใหม่ และแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทนขององค์การสหประชาชาติ โดยเครือข่ายสิทธิเด็กประเทศไทย (2018)”

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทนขององค์การสหประชาชาติ โดยให้ความสนใจเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติต่อเด็ก คณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาสำคัญไว้ในแผนภาพดังนี้

One Sky Foundation

สถานสงเคราะห์ที่ดี ต้องมีมากกว่าใจรัก

ความสอดคล้องของการดำเนินงานสถานสงเคราะห์เด็กเอกชนเชียงใหม่ และแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทนขององค์การสหประชาชาติ โดยเครือข่ายสิทธิเด็กประเทศไทย (2018)

จากการศึกษาพบว่าสถานสงเคราะห์เด็กเอกชนที่จดทะเบียน **มีการปฏิบัติต่อเด็กรายกรณี ทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกับแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทนเด็กของสหประชาชาติ แต่ล้วนเป็นไปด้วยความบังเอิญ** เนื่องจากยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติฯ ที่เพิ่งประกาศใช้ในปี 2010 ทั้งนี้ การปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทน เช่น การสนับสนุนให้เด็กได้กลับไปพักที่บ้านในช่วงปิดเทอมนั้น เป็นเพียงความพ้องกันในรูปแบบการดำเนินการ แต่ไม่ได้สะท้อนเจตนารมณ์ของแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทน ส่วนการปฏิบัติต่อเด็กที่ขัดแย้งกับแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทนโดยตรง เช่น การขาดกลไกคัดกรองเด็กก่อนเข้าสู่การเลี้ยงดูทดแทน (gatekeeping) และการขาดการทบทวนว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการเลี้ยงดูทดแทนต่อไปหรือสามารถคืนสู่ครอบครัวเดิมได้ ตลอดจนทักษะในการเตรียมการเพื่อการคืนสู่ครอบครัว เหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากการขาดความคุ้นเคยในแนวคิดและแนวปฏิบัติที่เหมาะสม ตลอดจนขาดทักษะในการดำเนินการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างการตระหนักรู้ของสาธารณะและผู้ที่เกี่ยวข้อง

- ถึงความสำคัญของครอบครัว และผลกระทบต่อเด็กเมื่อถูกพรากจากครอบครัว
- ให้มีทัศนคติและท่าทีการทำงานในเชิงรุก เพื่อป้องกันการแยกเด็กจากครอบครัวโดยไม่จำเป็น

2. เสริมสร้างความรู้และทักษะให้แก่ผู้ที่ทำงานกับเด็ก โดยใช้กรอบแนวคิดจากแนวปฏิบัติด้านการเลี้ยงดูทดแทน แต่เน้นการนำไปปฏิบัติใช้ใน 4 ด้านหลักๆ ได้แก่

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว (family support)
- การคัดกรองเด็กก่อนเข้าสู่การเลี้ยงดูทดแทน (gatekeeping)
- การวางแผนการดูแลเด็กรายบุคคล (Individual care plan)
- การคืนเด็กสู่ครอบครัว (reintegration)

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและการคัดกรองเด็กก่อนเข้าสู่ระบบการเลี้ยงดูทดแทนในระดับท้องถิ่น

4 การเน้นย้ำหน้าที่ของรัฐในการพัฒนาระบบการเลี้ยงดูทดแทน

- ปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูทดแทน
- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและส่งเสริมให้ครอบครัวมีทางเลือกด้านการเลี้ยงดูทดแทนเพิ่มเติม
- ทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมในการให้บริการด้านการเลี้ยงดูทดแทน

รูปเด็กที่ปรากฏไม่ใช่เด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์หรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาดังกล่าว
และได้รับอนุญาตจากเด็กและผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษรยินยอมให้ใช้รูปเพื่อการรณรงค์ในงานของมูลนิธิวันสกายแล้ว